
PROFESORUL DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ. STRATEGIA
REFORMELOR EDUCAȚIONALE

Rodica Fiț

Colegiul Național Pedagogic *Constantin Brătescu*, Constanța

The Romanian teacher. The strategy of the educational reforms (Abstract)

The classroom is a possible example of criteria for a positive educational environment. The new teacher's profile must highlight the safety of the person who is in charge of a group, the ability of evaluating and re-evaluating the concrete educational situations, the sensitivity and objectivity regarding the team-building. In order to start such a desired and, at the same time, controlled adventure, the teacher must establish the priority of the main four functions of the educational examination. The process of learning is generous, a teacher "with a degree" can step into an educational unit, but deep within, the authentic teacher gathers the subtle and original qualities of a psychologist and of a methodist.

"Orice sfat dat cuiva apropiat e impur: te privește și pe tine. Dar trebuie să-l dai , dacă trimite mai departe pe celălalt , dacă-l sporește. De învățat înveți multe de la toți. Dar profesor nu e decât cel care te învață să înveți." (Constantin Noica)

Clasa este un posibil exemplu de criterii de calitate pentru un mediu educativ pozitiv. Aplicând criteriul decizional ca moment de asumare a responsabilității pentru activitatea desfășurată cu elevii este rolul profesorului de limba și literatura română să identifice notele definitorii ale unui plan de continuitate în formarea și pregătirea elevului în conformitate cu valorile societății contemporane. Decizia trebuie să țină seama de factorii obiectivi și subiectivi care permit estimarea performanței și a reușitei pe care profesorul – diriginte și-o asumă printr-un nou statut – cel de manager al clasei. Elaborând și aplicând un plan operațional original, în domeniul evoluției colectivelor de elevi inițierea acestora a pretins decizia privind factorul de autoritate a fiecărui grup – dirigintele. În acest sens profilul noului profesor trebuie să reliefeze siguranța celui care conduce un grup, capacitatea de a evalua și reevalua situațiile educaționale concrete, sensibilitatea și obiectivitatea totodată în ceea ce înseamnă team building.

Pentru a porni într-o astfel de aventură controlată și dorită profesorul trebuie să stabilească prioritatea, din punctul său de vedere, a principalelor patru funcții ale examinării educaționale, în funcție de particularitatea materialului uman / individual. Din aceste considerente la colectivul propus spre studiu am acordat prioritate funcției motivaționale, fără a neglija sau minimaliza importanța funcției diagnostice, pronostice sau de selecție. O mare parte a componenților noului grup proveneau din unități pepinieră unde participasem la activitatea de organizare și coordonare a practicii pedagogice.

„A conduce înseamnă a prevedea și a planifica, a argumenta, a comanda și a controla.” (Henri Fayol)

În sens larg, managementul clasei = profesorul realizează toate funcțiile manageriale:

1. dimensiunea individ: sarcina – proiectarea, organizarea, conducerea operațională, controlul.
  - individul se implica prin motivare, participare, formare, dezvoltare personală.
2. dimensiunea grup: sarcina – organizare, negociere, rezolvare a conflictelor, formare-dezvoltare echipe.

În sens restrâns - funcție managerială de conducere operațională prin: utilizare concretă și coordonare – în aplicarea planului duce la obținerea rezultatelor scontate.

În coordonarea la nivel formal-informal valorificăm resursele umane, non-umane, materiale, informaționale, de timp, de autoritate, de putere

Școala – Partener

Într-o societate contemporană definită “deschisă” tocmai datorită accentuării instabilității de ordin social – politic și economic se dovedește din ce în ce mai mult rolul benefic al școlii și al culturii care redefinesc la rândul lor termenul de graniță și de limită. Complexitatea și schimbările la nivel social reflectă pregătirea sau inexistența acesteia la nivelul organizației școlare.

Redefinirea identității școlii este cu atât mai necesară unei societăți, a noastră, care a oferit de curând un model autoritar, limitativ, impus de factori ce nu țin de voința și de vocația dacăului român. Autoritate (augeo) are cel care te sporește, te adeverește, ca mama pe copil, profesorul pe elev, sufletul – corpul. (Constantin Noica)

Studiul într-un colectiv de elevi trebuie să-și propună particularizarea unor criterii de calitate pentru un mediu pozitiv.

- A. Metode de predare variate, potrivite cu accentele curriculumului.
- B. Relații bazate pe respect reciproc.
- C. Profesorii și personalul încurajează copiii în sensul încrederii și respectului de sine.
- D. Se creează un ambient ce singularizează spațiul habitabil al grupului:
  - materialele și cărțile, alte resurse devin accesibile, potrivite cantitativ și corespunzătoare activității
  - mobilierul permite elevilor implicare și concentrare, poziționare optimă
  - nivel maxim ce asigură confort prin iluminare și climat termic
  - spațiul poate fi redimensionat în funcție de specificul activității
  - lucrările elevilor pot fi afișate, vizualizate, valorificate
- E. Comportamentul grupului și al fiecărui component este așteptat și încurajat în orice moment, la orice nivel, corespunzător.

Partener = Fiecare dintre participanții la o competiție sportivă, la un joc, considerat în raport cu ceilalți participanți.

Pentru a transforma termenul “posibil” în certitudine am abordat relația cu elevii, părinții și colectivul de profesori aplicând conținutul conceptului de negociere Harvard.

1. Să faci distincție între oamenii cu care negociezi și problema în sine, să nu permiți sentimentelor și personalității individuale să-ți stea în cale, dar exprimați emoțiile. Această abordare a procesului de negociere este opusă tradiționalei “fețe de piatră”.

În acest sens a fost nevoie totuși să accentuez latura reflexivă a comunicării, având în vedere că urma să definesc împreună cu cei trei factori personalitatea unei echipe, al cărei trainer doream să fiu. Părintele și profesorul deveneau parteneri într-o tridimensiune a unei relații noi: elev – părinte – profesor, sensul mișcării fiind la îndemâna fiecărui participant.

2. Să te concentrezi asupra intereselor și nu asupra pozițiilor. Trebuie să ai încredere pentru a-ți expune dorințele reale, evitând să afișezi un clișeu menit să facă o impresie anume.

Este etapa dificilă, accentuată de modulul preexistent; acesta nu trebuie nici înlocuit nici ignorat ci asumat. În acest context profesorul oferă o alternativă, o evoluție, o confirmare a achizițiilor, un stimulent pentru noi încercări.

3. Să cauți idei noi, benefice pentru ambele părți. Soluția este crearea de roluri relaționare – “boundary spanners” la nivelul indivizilor și al grupurilor.

4. Să adopți criterii obiective de la declarații financiare la date de piață.

Este nevoie de conceperea și aplicarea unor strategii coerente și o dezvoltare a relațiilor sistemice pe baze co-evolutive.

Având ca scop deschiderea ambivalentă, reciprocă și vocațională a școlii și a comunității se realizează și se identifică permanent modele concrete de relații pe sistem pattern.

Atmosfera pozitivă – între deziderat și certitudine

Pentru ca o clasă să răspundă printr-un comportament așteptat la nivelul întregii organizații școlare, ea trebuie să funcționeze după reguli comun stabilite și acceptate și care pot fi sugerate și renegociate când factorii obiectivi sau subiectivi impun aceasta. În școală, viața copilului trebuie să fie echilibrată, atrăgătoare, să-i permită definirea intereselor, să-l pregătească pentru un feed-back benefic atât individului, cât și școlii.

Împreună cu factorii decizionali, cu părinții și colectivul de profesori am redefinit “mediul educațional” al clasei, respectând parametrii funcționali:

- a) fizici
- spațiul de lucru se ridică la cerințe optime.
- b) informaționali
- privind elevul și profesorul
- c) umani

- sistemul de comunicare verbală și metaverbală, influențând integrarea în relația educațională.

Managementul situațiilor educaționale concrete

- politica particulară în cultura organizațională a clasei, nediscordantă și stimulativă pe modelul politicii generale a școlii.
- proiect de influență educațională prin profesorii ce predau la clasa respectivă
- organizarea colectivului de elevi cu funcții precise: coordonator clasă, coordonator relații interne, coordonator relații externe, colectiv pe discipline.

Elevul a acceptat, a evoluat, a aspirat spre respect, demnitate, competență. Integrarea în activitățile intra și inter școlare, extra și crosscurriculare a necesitat o terminologie ce reevaluează relația educațională: libertate de mișcare, libertate de inițiativă, decizie, responsabilitate, toleranță, cooperare; “dreptul de a fi altfel” dar nu în detrimentul tău sau al altora.

Când ți se dă șansa să fii tu însuși și când tu însuși acorzi această șansă celuilalt, înseamnă că vă iubiți. (Psalm)

Evaluarea

S-a prefigurat un proiect ce și-a propus păstrarea conceptului de “interes”. Pe rând propunătorul este profesorul și elevul și tot pe rând primitorul este elevul și profesorul. Charismatic și stăpânind codul elevului, profesorul realizează ipostaza partenerilor. Tot de el depinde operaționalizarea instrumentelor de evaluare: activități furate așa-zisului timp liber și interdisciplinaritate pe verticală. Se detașează vizibil capacitatea profesorului de a investiga și de a comunica rezultatul fiecărui elev în parte. El stimulează auto cunoașterea la elev, la colegii profesori, la părinte. La sine însuși aprecierea și evaluarea se face în raport cu obiectivele formării educaționale.

Cultura organizațională

Din “zestrea” aptitudinală a profesorului de limba și literatura română reținem spiritul și gustul observației, tinerețea spiritului, ordinea și claritatea metodică. Robert Dottrens în studiul A educa și a instrui accentua: ”numai înțelegându-i psihologia, cadrul didactic îi poate influența elevului direcția comportamentului instrucțional. O bună pregătire profesională a cadrului didactic, deși reprezintă o condiție indispensabilă exercitării cu succes a activității sale la catedră , nu reprezintă totuși o condiție suficientă în afara unei temeinice pregătiri psihopedagogice.”(p. 32) Învățămintul este generos, un cadru didactic “cu diplomă” poate pași într-o unitate educațională dar în persoana sa, autenticul profesor însumează originalități subtile de psiholog, pedagog, didactician și metodist. Acestea sunt însă rezultatul vocației și a conștientizării faptului că în școală studiul limbii române dar și ipostaza de diriginte devin părți ale acțiunii de cultivare a gândirii elevilor. Ideile se prefigurează și persistă pe baza cuvintelor, a propozițiilor și a frazelor.

Plecând de la ideea că membrii unei organizații ajung la un “modus vivendi” ca rezultat al respectării normelor și crearea unui comportament modelat pe o cultură

matcă, am considerat că elevii au toate datele parcurgerii firești a unui astfel de “mod de viață”. Asumându-mi rolul fondatorului trebuie să urmăresc etapele socializării, diagnosticarea culturii și să-mi însușesc mecanismele de învățare și consolidare a culturii. În acest sens mi-am propus:

- să-mi imaginez puterile fiecărui copil
- să învăț să-l ascult
- să-i împărtășesc sentimentele
- să găsec ceva bun de a fi apreciat zilnic
- să-l ajut constant să aleagă
- să creez o atmosferă de “acasă”
- să mă amuz cu el
- să investesc ceva din mine în el
- să-l implic în luarea deciziilor
- să-i ofer dragoste necondiționat

„Nimic nu e mai puternic decât uimirea că e asta, că este, că eu sunt aici. Chiar dacă aș ajunge să deschid toate ușile, tot ar mai rămâne ușa care nu se poate deschide, a uimirii.” Eugen Ionescu.

BIBLIOGRAFIE

- Barzea, Cezar, *Arta și știința educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.
- Cerghit, Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare*, Editura Aramis, București, 2003.
- Dottrens, Robert, *A educa și a instrui*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
- Bloom, Harold, *Canonul occidental*, Editura Univers, București, 1998.
- Ionescu, Miron; Radu, Ion (coord.), *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj, 1995.
- Păun, Emil, *Școala – abordare sociopedagogică*, Polirom, Iași, 1999.
- Popescu, Dan, *Arta de a convinge*, Editura Economică, București, 1998.
- Toma, Steliana, *Profesorul – factor de decizie*, Editura Tehnică, București, 1994.
- Văideanu, George, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988.